

4500 iztiskov.

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Podružnicam in članom v premislek in sklep. — Prva pomoč pri nenadnih boleznih in nezgodah pri živini. — Obramba vinogradov proti peronospori. — O pridelovanju cikorije in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko. — To in ono glede škodljivcev naših kulturnih rastlin. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Prašanja in odgovori. — Vposlano. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

Podružnicam in članom v premislek in sklep.

V današnji številki najdemo v zapisniku odlok osrednjega odbora, glede upeljave osrednjega in skupnega knjigovodstva za štajerske posestnike. Tistim posestnikom, kojim je mar, da dobe v svoje gospodarstvo nekak red in pregled, se ponuja prilika, da pridejo do tega prav ceno, da popolnoma zastonj, ker se drugega od njih ne zahteva, nego da izpolne vposlane prashalne pole. Priglasil naj bi se za sedaj vsaj po eden kmečki posestnik iz vsake podružnice; priglašencem se bo šlo pri ureditvi knjigovodstva po mogočnosti in popolnoma zastonj na roko z besedo in djanjem; uspeh gospodarstva se bo izračunil na podlagi podatkov iz prashalnih pol; opozorilo se jih bo na marsikaj, kar so do sedaj morebiti pregledali.

Namen tega knjigovodstva je v prvi vrsti ta, da dobimo za trgovske pogodbe, ki se morajo obnoviti leta 1917, številčne podatke o pridelovalnih stroških tudi iz krajev, od koder jih pri dosedanjih pogajanjih nismo imeli. Od priglasencev se drugega ne bo zahtevalo nego natančnost, poštenost, doslednost in odkritosrčnost, torej same take lastnosti, ki so neobhodno potrebna podlaga vsakemu knjigovodstvu. Zraven tega ostanejo dotični posestniki v nepretrgani zvezi z osrednjim knjigovodstvom, ki bo po svojih strokovnjakih imelo v očeh vedno le njih prid.

Slavna vodstva naših podružnic naj teh vrst nikakor ne prezro, ampak naj priglasijo vsaj po enega zanesljivega člana, ki je voljan sodelovati; če ima dotičnik zgoraj navedene lastnosti, bo dal gotovo pogum in dober vzgled svojim sodrugom s končnim uspehom svojim in to bo gotovo ugodno uplivalo na naše gospodarske odnose, mestoma prav dvomljive vrednosti. Če priliko pametno izrabimo, utegne to za nas biti neprecenljive važnosti. Vse natančneje zvedo priglašenci iz brezplačno vposlanih tiskovin in po potrebi tudi po tem ustmeno. Holz.

Prva pomoč pri nenadnih boleznih in nezgodah pri živini.

(Dalje.)

Vzroki bolezni.

Glavno pravilo za vsacega živinorejca, ki želi, da ima zdravo živino v hlevu, je in bo: ogibati se rajši vseh, če tudi navidezno malenkostnih vzrokov bolezni; da vzrokov ne podcenjujemo, jih moramo poznati, poznati jih moramo tudi v njih posledicah — boleznih.

Vzroki bolezni so lahko notranji in zunanji. K notranjim vzrokom računamo nagnjenja k boleznim ali bolezenske kali, s katerimi živali že pridejo na svet; to so prirojeni, oziroma podedovani vzroki. Vsaka žival pa ima že tudi sama celo vrsto protisredstev za bolezni, kakor so to živci, koža, sluznice, prebavljali soki i. t. d., ki ali branijo telo pred škodljivimi uplivi od zunaj ali pa je naredo s protisredstvi neškodljive; čim jačja so so ta protisredstva, tem odpornejši je živalski organizem napram škodljivim vzrokom; čim slabši

so ti protipripomočki, tim prej podleže žival bolezni.

Pri divjih in vedno na prostem, zdravem zraku živečih živalih so ti obrambni organi mnogo bolj razviti, nego pri umetno vzgojeni in večkrat nenaravno pitanih živalih; za to se pa prikazuje pri domačih živalih čim dalje več različnih bolezni, katerih na prostem živeča in sama za svojo hrano skrbeča živina ne pozna.

Nagnjenja k boleznim imajo svoje vzroke v nepravilni gojitvi, slabem gleštanju, pomanjkljivi oskrbi in hranitvi, pretirami in za to krivični izrabi živinčet; s tem se slabi zmožnost obrambnih sredstev v živali; in ta nezmožnost preide in se podeduje tudi na mladiče; nagnjenje k bolezni tiči torej v živinčetu večkrat že pri rojstvu; podedovana kal k tej ali uni bolezni se s primernim ravnanjem, z ojačenjem organizma in z zvišanjem odporljivosti živalske po primerni hrani, lahko zdatno oslabi ali pa tudi popolnoma odstrani; v nasprotnem slučaju se seveda ojači škodljiva kal in zmanjša odporljivost.

Nekatere živali imajo čisto posebna nagnjenja k raznim boleznim; konji n. pr. so občutljivi napram prehlajenju, napram koliki (ščipanju), napram smoliki ali napram boleznim v možganih (norost); pri govedu se spet opažajo pogostejše nepravilnosti v prebavljanju. Nadalje uplivajo na nagnjenje k raznovrstnim boleznim spol živali, starost, življenjski odnosi, ravnanje z živalmi.

Živali, ki se veliko pregibljujejo na prostem zraku, so mnogo odporljivejše, zdravejše in boleznim mnogo manj dostopne, nego one, ki tiče v enomer v hlevu. Prosto pregibanje bodisi na paši, bodisi v okolu, je za vzgojo in umno vzrejo žrebet in telet neobhodno potrebno. Zlasti paša bi se morala, kjer le količkaj mogoče, povsod izrabiti; paša nudi največ ugodnosti naravne in zato pametne vzgoje in vzreje.

b) Razen notranjih vzrokov bolezni moramo vpoštevati tudi celo vrsto vplivov od zunaj, ki se lotijo živalskega telesa ter ga skušajo slabiti, da, njegove življenjske pojave do čela ugonobiti; k tem pojavom prištevamo razne sunke, udarce, pretezanja, raztrgatve i. t. d., ki povzročijo bodisi notranje ali zunanje poškodbe s svojimi nadaljnjimi žilni posledicami. K zunanjim škodljivim vplivom moramo prištevati tudi živalske in rastlinske ujedavke, ki žive na živem telesu rastlinskem ali živalskem in se rede na njih stroške ter povzročajo zaostajanje, hiranje in celo bolezni svojih gospodarjev in redilcev. Nekteri izmed zajedavcev se rede le mimogrede ob živalskem telesu (muhe, mušice), spet druge precejšen del svojega življenja (ličinke nekterih žuželk, na primer govejega zolja, Dasselfliege), ki povzročajo uljesa ali smogoze, spet druge zajedavke prežive vse svoje življenje na stroške drugega živega bitja (različni črvi (gliste) in pršice ali grinje povzročujoče garjavo). Zajedavke ali rujejo po telesu (kanali pod kožo) ali pritiskajo na okolico, razrušijo stanišče, dražijo živce i. t. d., ali pa kemično uplivajo s strupom, ki ga izločujejo; konečno so zajedavke tudi najnevarnejše prenosilke povzročiteljev kužnih bolezni (muhe kot prenosilke vraničnega prisada). Izmed rastlinskih zajedavk zaslužijo, da se omenijo glivice (bakterije), ki se, če so se vtihotapile v

živalsko telo, jako naglo razmnože in povzročajo vsakovrstne kužne bolezni; o teh se bomo pogovorili poznej na drugem mestu natančneje.

Tudi zrak, luč, podnebje in vreme, hrana, oskrba, nega in izraba utegne škoditi živalskemu telesu, če ne odgovarja potrebi, oziroma zmožnosti živalskega telesa.

Nečist, poln prahu in vlažen ter ali pretopen ali premrzel zrak, prepah, nenadna spremene toplega zraka z mrzlim in narobe, pomanjkanje svetlobe i. t. d., učinkuje neugodno na zdravje živinčetovo. Mnogo bolezni povzroči nepravilna množina ali dvomljiva kakovost krme ter tudi način krmljenja; tam kjer je slaba krma in zraven tega še malo, ni posebno veliko čudo, če se bolezni vrste druga za drugo.

O krmi in krmljenju se je razpravljalo že v prejšnjem poglavju dovolj obširno, tako, da sedaj lahko pričnemo z najnavadnejšimi in najpogostejšimi boleznimi, ki zanimajo kmeta živinorejca.

Kako spoznati različne navadne bolezni, kako je zdraviti za prvo silo?

Že od nekdanj se dele bolezni v dve glavni vrsti: notranje in zunanje ali medicinske in kirurške bolezni. Kot notranje bolezni smatramo bolelost notranjih organov, nadalje tudi take, ki se lotijo celega organizma, ne da se opaža kak viden zunanji vzrok. Kot zunanjo bolezen smatramo tisto, ki kaže vzrok očito in se opaža lahko na zunanjih delih živalskih. Strogo se pa razloček za vsak slučaj ne more delati. Mnoge bolezni, koje so v prejšnjih časih smatrali notranjim, se dajo dandanes ozdraviti kirurškim ali operativnim potom, med tem ko bi razna zdravila ne zadostovala.

1. Zunanje bolezni.

a) Rane imenujemo nenadne in vidne razcepe na koži in morebiti še globokeje pod njo ležečega stanišča, povzročene po mehaničnih vplivih, kakor po urezi, udarcu, ubodljaju, streli, odirku, zmečkanju i. t. d.; rane so lahko malenkostne, za zdravje več ali manj brezpomembne, ki se hitro in brez nadaljnih ovir zacelijo ali pa težke poškodbe za življenje važnih organov v zvezi s silnim krvavenjem. Rane krvavijo, zijajo in bolijo ter spočetkoma izločujejo vodeno, pozneje gnojno sokrvice.

Pri ranah moramo najprej gledati na to, da ustavimo kri. Rana je z ozirom na njeno velikost in poškodbo krvnih žil ali težka ali malenkostna. Pri manjših ranah se pronicajoča kri sčasoma navadno sama ustavi, ne da je treba kakih pripomočkov; če pa svetlordeča kri sunkoma vre na dan, je to znak, da je poškodovana kaka žila odvodnica; če je poškodovana kaka večja krvna posoda, je treba paziti na to, da se žival ne izkrvavi. Nadaljno uhajanje krvi se mora preprečiti na ta način, da se stisnejo, oziroma pri-maknejo razločeni deli krvne posode ali s prsti ali s primerno obvezo. Na spodnjem delu okončin se kri lahko vsaj tako dolgo s podvezo nad rano ustavi, da pride živinozdravnik, ki potem ukrene potrebno in zastavi krvotok. Podveza pa ne sme ostati neprenehoma čez 2 uri na mestu, kajti prekinjenje krvnega obtoka utegne škodovati

lotičnemu delu telesa, kojega smo spravili ob potrebno hrano, ki jo raznaša kri.

Za ustavljanje krvotoka uporabljamo: mrzlo vodo, led, obkladke, namočene v okisani vodi ali galunovi raztopini (1 del galuna, s 30- do 40-imi deli vode); v sili vzamemo tudi v več gibloženo platneno ruto, jo namočimo v kisu (octu), kojemu smo prilili malo vode; če imamo razkuževalna sredstva, kakor lizol, kreolin ali karbolovo kislino, pa obvez namočimo v ta sredstva in z roko tiščimo po tem na obkladek; tam, kjer se preveza da lahko pritrditi, n. pr. na okončinah, podložimo bombaž, juto ali povosmo, ter trdno prevezemo dotično ranjeno mesto. Nadaljno zastavljanje krvi, kakor šivanje rane prepuščamo živinozdravniku.

Ko smo kri zastavili moramo varovati rano pred onesnaženjem; tuje reči, ki so prišle v rano moramo z razkuževalno tekočino opetovano in skrbno izplakniti (1 žlica lizola ali kreolina na 1 liter čiste vode), najboljšo z brizgalko za rane. Nikakor naj se po nepotrebnem ne posega v rano s prsti, niti preveč briše in drgne s cunjami; kajti s tem ali rano lahko okužimo ali pa že sedeno kri odstranimo ter povzročimo ponovno krvavenje. Ko smo vse to opravili, naj se z že omenjenimi obvezili rana dobro zakrije.

Sicer se pa imamo ravnati natanko po navodilih živinozdravniških glede nadaljne skrbi za rano. (Pride še).

Obramba vinogradov proti peronospori.

Piše Fr. Zweifler, ravnatelj vinorejske šole v Mariboru.

Do sedaj je bilo v navadi, trtno listje škropiti le iz zgornje strani; v bodoče pa ne bo več kazalo delati tako. Preiskave strokovnjakov na polju rastlinskih bolezni, posebno one, za vinorejo velezaslužnega Müllerja-Thurgau, ravnatelja švicarskega kmetijskega poskuševališča v Wädenswilu ob curiškem jezeru, so neovrzeno pokazale, da obranimo trte pred peronosporo le tedaj, če njih listje poškrpimo od spodnje strani. Da je bil tudi dosedanji način škropljenja, ko smo škropili samo od zgoraj, več ali manj uspešen, še mi nikak dokaz proti novemu ravnanju; kajti po dosedanjem načinu škropljenja se je listje nehote zadelo tudi na spodnji strani, posebno posevno viseče, in to že je zadostovalo za uničenje peronospornih glivic na trtnem listju.

Imenovani raziskovavec je po mnogih natančnih poizkusih v laboratoriju in v vinogradu dokazal, da mešanica iz apna in galice naškrpljena samo po zgornji strani trtnega listja splah niti ne učinkuje, dočim ostane vso listje, ki se je škropilo od spodnje strani, popolnoma zdravo.

Poskusi s škropljenjem, ki so se napravili po navodilu Dragotina Müllerja, načelnika kmetijskega poskuševališča v Avgustenbergu v nadvojvodini badenski, so potrdili uspehe Müllerja-Thurgau; po novi metodi obdelane trte so bile samo enkrat in še manj poškrpljene, nego one, po dosedanjem načinu.

Ker dežju manj izpostavljena spodnja stran listja škropljenje tudi lažje obdrži, bo v bodoče treba poškrpiti samo na novo izrastlo listje.

Tudi poizkusi Faesa v Lausannah (Švica) in Perranda v Villefranchu (Francosko) so potrdili Müller-Thurgauove skušnje.

Tudi mi bomo morali torej upoštevati novi, in opustiti stari način škropljenja. To se bo tem lažje zgodilo, če se razpršilniki ob koncu škroplilničnih cevi primerno predrugačijo. V tem oziru je po ukrenitvi nižjeavstrijskega vinorejskega ravnatelja Reckendorferja napravila tvrdka Franc Nechville na Dunaju, Margarethenstraße 98, razpršilnik, ki omogoči škropljenje tudi od spodnje strani listja.

Gotovo bodo tudi druge tvrdke začele izdelovati slične razpršilnike, ravnaje se po novodobnejših skušnjah strokovnjakov. Pri nekaterih škroplilnicah so bili razpršilniki že od nekdanj tako konstruirani, da se že lahko takoj uporabijo po novem načelu.

Uvaževati pa ie tudi iznajdljivost našega kmečkega ljudstva, ki je korist škropljenja splošno pripoznalo. Tistim pa, ki so vajeni le na dosedanji način škropljenja in novostim ne zaupajo radi takoj, priporočamo, da naredo nekak prehod k novemu načinu škropljenja in sicer na ta način, da s prva samo en del vinograda tako poškrpijo, drugi del pa po dosedanjem in jim znanem načinu.

Te izkušnje se lahko potem primerjajo, in to bo prepričalo prej, nego vse besede; na vsak način pa bodo potrdile nasvete strokovnjakov, ki so to sicer že precej dolgo časa priporočali (prof. Hecke n. pr. na višoki šoli za zemljedelstvo na Dunaju), pa stvar ni htela priti prav do veljave, kakor se to rado zgodi večkrat.

O pridelovanju cikorije in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko.

Napisal Dr. Julij Olschowy, plačani docent na c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent za rastlinarstvo v c. k. poljedelskem ministrstvu.

(Dalje.)

Sicer se pa na Češkem in Gornjem Avstrijskem cikorija seje večinoma z ročnimi sejalnimi stroji. Na Gornjem Avstrijskem je preskrbelo setev cikorije tistim kmetom, ki nimajo sejalnega stroja, najeto gospodarstvo Hummelhof in sicer po naredbi tovarne „Heinrich Franckovi sinovi“ v Lincu proti plačilu desetih kron za 1 oral.

Negovanje med rastjo. Cikorija se pokaže pri zgodnji setvi in če tla niso posebno ogreta, tekem 6 do 14 dni, po poznejši setvi (v maju) in toplem času pa že tekem 3 do 6 dni. Da setev enakomerno uspeva, k temu pripomore največ zadostna zemeljska vlažnost. Ko je cikorija vzrastla tako daleč, da se vrste razločno vidijo, je treba začeti z okopavanjem, da se med setvijo stisnjena zemlja zrahlja in uniči vzrastli plevelj. Pri prvi kopi je gledati na to, da okopavalniki pridejo kolikor mogoče blizu do vrst. 8 do 14 dni na to (približno v sredini maja), dobe rastline četrti list in dosežejo možnost samostojnega razvijanja; sedaj se osamijo (strebijo), to se pravi, pustijo se le posamezne rastline 15 do 25 cm oddaljene druga od druge v vrsti. Obenem se iztrebi tudi morebiti spet vzrastli plevel. Početkom junija se cikorija spet okoplje in kop ponovi za tem še 1 do 2 krat. Na Avstrijskem je z zadnjo kopjo delo s cikorijo navadno dokončano. V Nemčiji in drugih cikorijo pridelajočih deželah pa še po tem na lahko šipavljejo.

Pri okopavanju nam služijo prav dobro ročni ali vprežni okopavalniki; ročni okopavalniki, bodisi z enim kolesom ali dvema, imajo samo po en par nožev*; na dvokolesnih** okopavalnikih pa se dajo pritrditi tudi priprave za osipavanje, za pletev rahljanje; radi tega se dvokolesni stroji dajo tudi večstransko porabiti. Posebnost teh okopavalnikov je tudi ta, da se njih kolesa, če je radi visokosti rastlin treba, lahko primaknejo drugo k drugem, da stroj zgleda, kakor da je samo enokolesen. Ročni okopavalniki potrebujejo samo enega delavca, ki stroj lahko tišči ali pa vleče. Globokost dela se lahko da regulirati med delom in se z okopavalnikom opravi lahko petkrat toliko, kakor z motiko; enokolesni okopavalnik stane 15 do 18 K, dvokolesni 40 do 65 K.

Okopavalniki na več vrst so po svoji sestavi različni; ker je pa njih sled mnogo širji in ker so ti stroji razmeroma tudi mnogo težji, moramo pred nje vpreči živino. Najvažnejši deli okopavalnikov so noži, ki se dajo ali na skupni osi premikati, ali pa ima vsak nož svoj vzvod; v zadnjem slučaju opravlja vsak nož svoje delo za se. Razen nožev imajo nekateri okopavalniki tudi še varnostne ploščice in druge priprave, ki delo znatno izpopolnjujejo; taki stroji stanejo po svojej izvršitvi 130 do 225 K in se dobe pri tvrdki Rud. Sack na Dunaju, pri Cervinki in Čiháku v Čelakovicah ob L. na Češkem.

Delo, koje zahteva cikorija med rastjo, mora biti dokončano, tudi obsipovanje, če se splah vrši, že vsaj takrat, preden se pokažejo naglo se razvijajoče listne rozete cikorijine, ki tla pokrijejo popolnoma.

Sedaj se na polje naj več ne hodi, razen če je treba, da se odstranijo „ušle“ rastline, ali da se zrahljajo ali popravijo po vodi zabita mesta. Ne zadostuje pa, da uhajajoče cikorijine rastline samo nad zemljo odrežemo, ampak moramo jih izrjavati s korenino vred. Te rastline, neredkokrat precej mnogoštevilne, lahko skrmimo s pridom svinjam ali govedu.

Ker se opaža, da cikorijina korenina dobi nožice pod tistim mestom, na katero je stopila živina ali pri obdelovanju in pripravljanju njive

* Take stroje izdeluje akoljsko podjetje Kühne, Mosson na Ogrskem.

** Sestavljene dvokolesne okopavalnike izdeluje tvrdka Rud. Sack na Dunaju.

za setev, pri setvi ali pa med okopavanjem, se gleda rado na to, da se živalske delavne moči ali popolnoma izključijo ali pa kolikor mogoče le malo uporabljajo; izognemo se jim na ta način, da tudi večje ploščine obdelujemo z ročnimi branami, oziroma valjarji, tudi seje se najboljšo z ročnimi sejalnimi stroji ali kvečjemu z enovprežnimi, pa do 4 metre širokimi sejalnimi stroji; na površini ležeče seme pa damo po delavcih s čevlji brez opetnic stisniti v zemljo. Tudi okopava se najrajši z ročnimi okopavalniki. Sicer je pa tak način obdelovanja le takrat na mestu, če se nožičatost korenin rada pokazuje in če razpolagamo z zadostnimi človeškimi delavskimi silami.

Spravljanje sadeža: Cikorija dozoreva tedaj, če se spodnji listi začno rmeneti ter odmirati, kar opažamo približno od sredine septembra do konca oktobra; v tem času se mora začeti z izkopavanjem korenin. Če pa imamo ob skrbeti več kose ali če so jeseni v dotičnih krajih neprijazne in mrzle, je treba z izkapanjem začeti že prej, ter ga izvršiti, če le mogoče, pred jesensko slano. Izkapanje cikorijinih korenin z ozirom na njih dolžino in krhkost ni ravno lahko delo; še težje je delo v težki zemlji in dezevnem času.

1 do 6 dni pred izkapanjem korenin porežemo nadzemeljski del rastline 8 do 12 cm nad zemljo in sicer v ta namen, da se vrste lepše in boljše vidijo ter da se naslednje delo olehkovi. Ni pa priporočljivo, da bi ščavje že prej porezali, kajti zgodi se lahko, da korenina začne na novo poganjati ter zgubi na svoji teži.

Ko smo porezali ščavje, moramo najprej zrahljati tličisce koreninino. V manjših razmerah se zgodi to z navadnimi plugi, ponekod tudi z lopatami nalašč za ruvanje cikorije napravljenimi ali pa, kakor n. pr. na Gornjem Avstrijskem, z dvorogljatimi vilami, kopači ali krampi. V večjih obratih pa se poslužujejo za zrahljanje cikorijinih korenin orodja za vprego in sicer takozvanih vzdigačev za cikorijo ali samih ali pa po oranju z navadnim plugom; sicer pa se dobe že tudi posebni izruvarji za cikorijo.

Lopata za izkapanje cikorije ima 40 cm dolgo in 8 cm široko, na lesenem ročaju pritrjeno, jekleno ploščo, ojačeno z debelejším rebrom po sredini; take lopate se dobe v tovarni za poljsko orodje pri Gustav Mödigu v Marcheggu na Niž-Avstrijskem, komad po 1 K 70 v.

Vzdigači za cikorijo so slično napravljeni, kakor vzdigači za sladkorno peso, ki imajo ali enostavne vile ali pa samo navadno oralo za vzdiganje; na Češkem si te priprave gospodarji ponekod naredo sami.

Plugji za izruvanje cikorije zedinjajo priprave za zrahljanje zemlje in izruvanje cikorije ob enem; oralo vreže tik vrste kakih 20 cm globoko brazdo, vzdigajoči nož, ki je pritrjen na levi strani, pa vzdigne cikorijino korenino iz zemlje, ker gre za 10 do 15 cm globoje, nego oralo. Take pluge izdeluje tovarna Rud. Bacher v Rodnicah ob Labi na Češkem in jih prodaja s kolnicami vred po 97 K; vzdigajoči nož sam stane 27 K.

S temi pripravami zrahljane korenine se dajo z roko iz vleči iz zemlje; zmečejo se na kupe in se na to očistijo zemlje, ki se jih še drži ter obrežejo. Ker se cikorijina korenina ne drži kakor repa ali krompir ali pesa v zimnjakih, ampak se brzo pogubi, jo je treba spraviti čim prej v sušilnico.

Pridelek. Cikorija da, če se goji v okolčinah, ki ji prijajo, zanesljiv in velik pridelek. V literaturi najdemo podatke, ki govore o 120 do 300 metrskih stotih iz 1 ha; mestoma se je pridelalo cikorije celo 400 metrskih stotov na 1 hektarju.

Pitsch, ki je leta 1894 sadil badensko cikorijo za poskušnjo, je je pridelal na 1 ha celo 463 metrski stotov. Tudi na Avstrijskem so cikorijini pridelki, glede množine precej različni, vendar so pa skrajnosti kam bolj zblizane. Na nekem zgornjeavstrijskem gospodarstvu, ki se peča intenzivno s pridelovanjem cikorije, se je je pridelalo na 17-25 ha veliki njivi 5300-7 metrskih stotov, na 1 ha torej 307-29 metrskih stotov. Take pridelke sicer ne smemo smatrati poprečnim, vendar se da pridelati vsaj 240 do 260 metrskih stotov cikorijinih korenin na 1 ha; te množine pridelajo na primer češki pridelovalci cikorije. Splošno pa se bo z gotovostjo dalo pridelati lahko 200 do 220 centov na 1 ha.

Pride še.

To in ono glede škodljivcev naših kulturnih rastlin.

Velika je škoda, katero povzročajo leto za leto različni škodljivci tako iz vrst živalstva, kakor rastlinstva s tem, da uničijo precejšnji del pričakovanih pridelkov, t. j. plačila za mnogi trud in čim dalje večje stroške; ako se ne ukrene nič proti njim, je lahko sčasoma njih nastop tako silen, da se gojenje te ali one, drugače sicer dobičkanosne kulturne rastline ne splača več. Ker pa vsakdo obdeluje svojo zemljo zato, da ima dobiček in ne zgubo, se ne sme zategadelj spregledati nobena možnost, s katero je mogoče si povečati pridelke in sicer tem manj, čim bolj pritiska medsebojno tekmovanje na cene in čim večja postane draginja pri potrebščinah, ki si jih kmet ne more doma priskrbeti, ampak je mora kupovati drugje. Eden izmed glavnih pripomočkov, da si povečamo pridelke, je pokočavanje raznih rastlinskih škodljivcev in bolezni; kajti ti so največkrat tisti, ki vsaj prikrašajo dobiček, če že ne povzročajo naravnost izgube pri gojenju te ali one rastline.

Te škodljivce popolnoma uničiti, bi bil pač najvišji cilj, katerega pa ni mogoče doseči in če bi ga dosegli, bi se lahko iz tega izcimile zopet druge neprijetne posledice. Tega se nam sicer ni treba bati, saj teh škodljivcev ne bomo niti do koristne mere nikdar iztrebili. Da pa vsaj približno dosežemo to, ne smemo izpustiti nobene prilike pokončavati razne škodljivce z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago, bodisi naravnost ali pa tako, da jim odtegnemo življenjske pogoje.

Z obćudovanja vredno vstrajnostjo zasleduje z motiko v roki marsikateri kmet na travniku krta, svojega največjega pomočnika v obrambi zoper razne ogrce in drug mrčes, samo radi tega, ker naruje krtnje, ki je ovira pri košnji — a kjer se krt zatira, tam ni kmalo kaj kositi, ker se škodljivi mrčes, ki podjeda travine korenine, neovirano množi. S tisto vneto pa, s katero se skuša streči krtu po življenju, naj bi se skušalo iztrebiti razne glodavce n. pr. miši in krtice (voluharje), katere oglodavajo korenine sadneja drevja in drugih rastlin in ki se ne dajo pregnati s samim tarnanjem.

Pokončavanje raznih škodljivcev je uspešno in lahko tedaj, dokler jih je malo; ko se enkrat močno razmnože, je že mnogo težje, če ne naravnost nemogoče in če ne bi narava sama tu in tam posegla vmes s svojo silo, bi bilo stanje naših kulturnih rastlin dostikrat prav žalostno.

Reden in natančen pregled po naših njivah, sadunosnikih, vinogradih, travnikih, gozdih vrtilih i. t. d. nas hitro pouči, od kod preti nevarnost, kateri se je potem tudi pravočasno postaviti v bran, kajti jasno je, da ni vseeno, če obiramo n. pr. preje goseničja guezda na sadnem drevju, ter n. pr. kupčke jaje kapusovega belina na zelju, ali pa če pobijamo pozneje posamezne gosonice (ali lovimo njih metulje. Op. uredn.). V tem oziru vlada pri nas še prevelika površnost, in sicer tudi v času, ko je prilike in časa dovolj za pokončavanje škodljivcev.

Spominjajmo se samo zadnjih goseničjih let; tarnalo se je tedaj veliko, storilo pa skoro nič in da ni narava sama skrbela za ravnotežje, bi bili sadunosniki sedaj menda že suhi. K sreči sta bili zadnji dve zimi bolj mili, da so lahko naše pomočnice, drobne ptičice, pridno zletavale od veje do veje in si neprestano pobirale hrano, t. j. razno golazen in na ta način skrčile vrste teh škodljivcev.

Napačno je mnenje, da huda zima zatre mrčes, kajti ta ima le predobro zimsko odejo; pač pa vzame huda zima mnogo krilatih pevcev. Ti tudi ne kažejo v hudem zimskem času one živahnosti, ki jih sicer drugkrat tira od drevesa do drevesa za živežem.

Okoravno nam narava pomaga v mnogih slučajih zatirati škodljivce, vendar ne gre se zanašati samo na to, kar bo ona storila. Tudi mi ji moremo priskočiti na pomoč; uspeh je potem veliko zdatnejši, pridelki so večji.

Poleg skrbi za naravnostno pokončavanje škodljivcev, se je pa brigati tudi za odpornost posameznih rastlin. Upoštevati in uporabljati je vsa sredstva, s katerimi se doseže večja odporljivost rastlin napram raznim škodljivcem; tako so n. pr. rastline, ki stoje na njim prikladnih tleh in ki imajo dobro oskrbo, dosti bolj trpežne, odporne, kakor one, ki rasto na neugodnem prostoru pri slabi oskrbi. Pa tudi razne vrste pri eni in isti rastlini kažejo različno, trpežnost, t. j. odpornost proti boleznim, oziroma škodljivcem sploh.

Nekaj vzvišenega bi bilo seveda, sploh doseči kedaj vrste rastlin, ki bi se same ob sebi upirale raznim neprilikam. To jo sicer nekaj, kar se ne bodo

dalo nikdar popolnoma vresničiti, ali do gotove stopnje pa vendarle s primerno izbero rastlin in vrst pri posameznih rastlinah. Natančen ogled doma in drugje nas privede do spoznavanja slabih in dobrih lastnosti posameznih vrst in katere iz med teh se pri danih razmerah najboljšje obnašajo, te je gojiti.

Znano je sicer, da so vrste, ki se odlikujejo po izvanredni rodovitnosti in fini kakovosti, navadno tudi manj trpežne proti uimam ter boleznim in naspotno; ta mora pač odločati račun, ali je gojiti finejše, t. j. občutljive, ali pa bolj priproste t. j. trpežnejše vrste.

Vedno pa je pri izberi vrst poleg drugih pršanj upoštevati tudi kakovost zemlje in podnebne razmere, kajti te okolnosti zelo odločujejo o uspehu ali neuspehu gojenja te ali one vrste. Tako bi n. pr. pri nas s saditvijo belega zimskega kalvila, najfinejše jabolčne vrste tudi pri najboljši oskrbi dosegli popoln neuspeh, dočim, ko dosežejo z njim Tirolci prav krasne uspehe.

Poleg navedenega pa ne smemo pozabiti, da so: smiselno kolobarjenje, pravilno gnojenje, pravočasno obdelovanje, dovajanje zraka, svetlobe, toplote in če treba vlage k rastlinam, činitelji, ki delajo to bolj odporne proti raznim škodljivcem.

Zupanc.

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

758. seja dne 13. maja 1912. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: prezident excelenca grof Edmund Attems, drugi podnačelnik Roman Neuper, vladni zastopnik dr. Viktor Negbauer, 16 odbornikov, med njimi gosp. Franc Robič ter glavni tajnik Juvan in tajnik Holz kot zapisnikar.

Opravičil se je prvi podnačelnik pl. Plesing, zastopnik deželnega odbora Fr. Hagenhofer, 7 odbornikov, med njimi gospod Fr. Thaler. Zapisnik zadnje seje se vpošlje na okrog vsakomur na vpogled.

Poročila in predlogi živinorejske sekcije.

a) Zadržna mlekarja v Donnersbachu prosi za priporočitev svoje pri deželnem odboru vložene prošnje za deželno podporo. O. o. Huber pojasni razloge, oziraje se na okolščine pri ustanovitvi mlekarne, kakor tudi na njeno dosedanje poslovanje; omenja, da je ministrstvo obljubilo državno podporo le pod tem pogojem, če prispeva tudi dežela štajerska nekaj; za to predlaga, naj se deželni odbor štajerski naprosi, da dovoli imenovani mlekarjski zadrugi vsaj 2000 K podpore. Sprejeto.

Mnenje glede podelitve koncesije za prireditve ogledovanja živine s prodajalno pravico zvezi živinorejskih zadrug za marijadvorsko pasmo.

II. podnačelnik poroča v smislu sklepa živinorejske sekcije, da so uspehi takih prireditev murepoljskih in pingavskih živinorejskih zadrug navedeno zvezo napotili k temu koraku. Priporoča pa, da zveza živinorejskih zadrug za marijadvorsko pleme s 200 člani in kakimi 5000 glavami živine naj pazi na to, da ne proda najboljše ženske plemenske živine in da se temu ubrani najlažje s primerno visoko nastavljenimi cenami. Referent predlaga, da se prošnja reši kolikor mogoče najkrajšim potom, da se prireditve ogledovanja omogoči še v letošni jeseni. Sprejeto.

c) Nizozemski konzulat v Lincu vabi na kmetijsko razstavo v Haagu, avgusta mesca 1913.

II. podnačelnik Neuper pojasnjuje na podlagi vposlanega programa veliko važnost te razstave in pravi, da bi bilo umestno si jo ogledati, ter porabljuje stvari izkoristiti za štajerske razmere; za to priporoča glavnega tajnika Juvana poslati na razstavo kot zastopnika štajerske kmetijske družbe. Sprejeto.

d) Mnenje radi vpeljave muredolskega plemena v okraju Vorau. Predlog poročavca pl. Hamona se sprejme.

e) Okrajni zastop marenberški prosi, da se pri c. k. namestniji dela na to, da se odpro sejmi in trgovski promet z živino.

Deželni referent za živinozdravstvo, gospod Ed. Januschke poroča, da je ta prošnja že zakasnela, ker je c. k. namestnija že 28. aprila

1912 s tozadevnim razglasom razveljavila vse dosedanje omejitve pri prometu z živino. Se vzame na znanje.

Poročilo komiteja za vpeljavo osrednjega knjigovodstva za štajerske posestnike pri kmetijski družbi.

O. o. Klammer poroča, da je poizvedel od merodajnih krogov, ki so pooblašteni, da izdelajo pravila za enotno postopanje pri nabiranju knjigovodskih podatkov, da je vseeno na kak način centrala pride do števil, da bo torej navodilo pustilo centrali precej prosto roko; gledalo se bo samo na to, da se izračunajo lahko pridelovalni stroški splošno in za posamezne gospodarske panoge. Poročavec omeni nadalje tudi predpriprave, ki jih je naredil pooblaščen komite za vpeljavo osrednjega knjigovodstva; treba je bilo, da sta se naročili 2 posebni omari za potrebne tiskovine in ena pisalna miza; tiskovine, ki so najprej potrebne, so se že natisnile. 4 gospodarji so svoj pristop naznanili, od 21 drugih se pa računa z gotovostjo, da se še priglase; komite pa naj skrbi tudi, da se priglase za to stvar tudi gospodarji iz slovenskega dela Štajerske. — S 1. julijem naj bi se začelo in za to je treba razposlati prej tozadevne tiskovine katere rabijo priglašeni člani takoj s početka. — Če mislijo priglašenci, da jim bo treba pomagati pri spisovanju inventarja, naj naznanijo to O. O., da se jim pošlje strokovna moč brezplačno. Na to sklene referent s svoje poročilo sledečimi predlogi:

1. O. o. sklene, da osrednje knjigovodstvo začne poslovati s 1. julijem 1912 po načrtu, katerega je izdelal tozadevni odsek (komite).

2. O. o. pooblasti knjigovodski komite, da nastavi po potrebi s 1. avgustom 1912 stalno ali samo pomožno moč (pisarja) za cel dan ali za pol dneva, ki se plača iz subvencije, koja je dovolilo c. k. poljedelsko ministrstvo v ta namen. Sprejeto.

Končno še prečita referent odlok deželnega odbora, v katerem se poroča osrednjemu odboru, da se ne more ugoditi prošnji, da bi strokovni učitelj Josef Peter prevzel vodstvo te akcije; četudi ta odlok ne odgovarja prvotnemu namenu komiteja, se radi osebe akcija vendar ne sme zavleči ali celo preprečiti, ampak bo prevzelo to nalogo tajništvo. Se vzame na znanje.

2. Mnenje radi korakov proti razkosavanju posestev.

Poročavec je o. o. Klammer: V obširnem in temeljito pripravljenem referatu razpravlja referent o tem predmetu, ki se pretrese v dolgi in zanimivi debati. Ker je stvar zelo težavna, predlagata o. o. Lenko in Kappel, da se zadeva da agrarnopolitični sekciji v temeljit preudarek. Vladni zastopnik dr. Negbauer in o. o. Robič pa predlagata iz raznih vzrokov, da se stvar reši kolikor mogoče hitro in referent prečita na to še enkrat sledeče predloge:

1. Priporoča se (namestništvu), da se obrt barantanja s posestvi uvrsti med koncesijonirane obrti.

2. Tisti, ki so si bili pridobili koncesijo (dovolenje), da tržijo s posestvi, morajo voditi knjigo natančno po predpisu in dovoliti vpogled v njo politični in davčni oblasti.

3. Prosilci za to koncesijo morajo položiti ali v gotovini ali v varnostnih listinah 5000 K, ki tvorijo nekako varnost v slučaju prisojenih kazni.

4. Koncesijo podeluje c. k. namestnija sporazumno s c. k. kmetijsko družbo.

5. Kazni za nekoncesijonirano trgovino s posestvi so odvisne od dobička, ki ga dobi trgovec s posestvi; vedno pa so naj večje, nego navedene v obrtnem zakonu, ker je treba, da vplivajo odstrašilno. Razen teh predlogov se sprejmeta še 2 naslednja predloga: a) Dražbe posestev ali kmetijskega inventarja se ne smejo vršiti v gostilnah, niti se ne sme med dražbo niti pred njo razpolagati z alkoholnimi pijačami. b) Če kupi koncesijoniran trgovec posestvo, si more dotična občina, v kateri leži ali celo posestvo ali njega pretežni del, izgovoriti predkupno pravico; ravno tako kaka gospodarska zadruga v dotičnem kraju; predkupna pravica se pa mora uveljaviti tekom 14 dni. Sprejeto.

Sklepanje o ustanovitvi nove podružnice za občine Škofja vas, Šmartno, Vojnik, Nova cerkev, Višnja vas in Frankolovo se je radi izjav dveh sosednih podružnic preložilo za prihodnje zasedanje osrednjega odbora.

Sklepanje o načinu rešitve predlogov iz 89. občnega zbora.

Glavni tajnik Juvan priporoča, da se posamezni predlogi rešijo kar prezidijelno, o drugih se naj posvetujejo posamezne sekcije in merodajni krogi, da se sliši mnenje dotičnih strokovnjakov in da se le še na to rešijo. Sprejeto.

Obvestila. Osrednjemu odboru se je vposlala brošurica o mleku in posnetem mleku. Glavni tajnik Juvan poroča o njeni vsebini ter priporoča nje naročitev za vse 4 deželne gospodarske zavode in sicer po 300 iztisov. Obenem bi se naj s privoljenjem pisateljevih obelodanila vsebina imenovane knjižice v društvenem glasilu ter se na primeren način povabili člani kmetijske družbe, da se seznanijo z zanimivo vsebino navedene knjižice.

Stroški za to se naj s prošnjo predložijo c. k. ministrstvu v pokritje. Sprejeto.

Radi vloge predstojništva vzhodnoštajerskih liscerejcev se je osrednji odbor odločil, da ministrstvu poroča, da je svoj čas jim podeljena posebna podpora za živinozdravniški pouk med ljudstvom v bodoče radi tega nepotrebna, ker je poskrbljeno itak v ta namen za primerna denarna sredstva za celo Štajersko in se je do sedaj moglo ugoditi še vsaki tozadevni prošnji podružnični.

Deželna komisija za agrarične operacije je naznanila, da je dobil Jožef Trettenbrein za popravo svojega pašnika v dolini 50 odstotno podporo v znesku 1150 K, odlok c. k. namestnije, s katerim poroča, da je c. k. poljedelsko ministrstvo dovolilo potrebno vsoto za podporo pri nakupu bikov in telic muropolske pasme za vranski okraj, se vzame na znanje; radi odloka c. k. namestnije, s katerim naznanja, da je c. k. ministrstvo vzelo 16.500 K, za katere se je lani prosilo, da jih rezervira za pomladanska ogledovanja živine, na račun redne subvencije za leto 1912, se sklene obširno poročati o vzrokih, za kaj se živinska ogledovanja vrše letos, ki bi se, da ni bilo kuge, vršila že lanske jeseni.

Osrednji odbor je nadalje sklenil, da se končno vendar odločno nastopi napram onim 6 podružnicam, ki so še iz prejšnjih let s članarino na dolgu in za letos niso vposlale še nobenega obračuna. Tiste podružnice, ki nimajo zadostnega števila članov radi nezmožnosti podružničnega odbora, ki nadalje zaostajajo in pešajo v delavnosti (3 na Spodnje Štajerju), se sklene ali poživiti z novim odborom ali pa je razpustiti, ter članom omogočiti pristop pri sosednjih podružnicah. Zastala članarina se več ne bo odpisovala, ker podružnice itak morajo naznaniti le tiste člane, za koje je članarina v resnici plačana. Da se podružnice prisilijo k izpolnjevanju dolžnosti, k čemur so se priznale s prostovoljno ustanovitvijo, oziroma pristopom, se od sedaj takim podružnicam, do takrat odreče vsaka ugodnost, dokler ni paravnana vsa udnina, za koje se je čakalo in brezuspešno tirjalo. Ne more se nadalje misliti na ustanovitev novih podružnic, dokler vse stare niso v redu.

Končno se vzameta med drugimi na znanje še dva spodnještajerskih razmer tičoča se odloka c. k. namestnije, in sicer glede pogojev, pod katerimi dobi južnoštajersko hmeljarsko društvo naproseno podporo, in negativen odgovor na svoječasno vlogo c. k. družbe, da bi smeli trgovci na deželi prodajati živinozdravniška sredstva.

Po odobrenju zapisnika se določi prihodnje zasedanje na dne 11. junija t. l. in zaključni seja.

Zborovanja podružnic.

— **Sevnica.** Kmetijska podružnica v Sevnici vabi kmetovavce in gospodinje k Sv. Lenartu v nedeljo dne 9. junija k predavanju, kojega bo imel deželni veterinar inšpektor gospod Jelovšek po rani službi božji v šoli.

Iz podružnic.

Kmetijska podružnica za ptujsko okolico opominja tiste svoje člane, kateri še do sedaj niso vplačali udnino za leto 1912, da naj to storé vsaj do konca junija, sicer se bo udnina pobirala potom poštnega naročila. Kateri hoče biti član kmetijske družbe, se naj zaveda tudi svojih dolžnosti, kateri pa noče biti, mora to pred novim letom povedati, da se mu ne bo zastonj pošiljeval „Gospodarski Glasnik“, za katerega mora podružnica prispevati. Vsak, kateri se pred novim letom ne odpove, je na vsak način dolžan plačati udnino tudi še za prihodnje leto.

Nered pri vplačevanju udnine nam dela le nepotrebne sitnosti, pisarije in stroške. Zupan c.

Sv. Martin ob Paki. Naša kmetijska podružnica je priredila v nedeljo dne 12. maja po večernicah poučno zborovanje, katerega se je udeležilo nad 100 zborovavcev. Po načelnikovem pozdravu povzame besedo tajnik hmeljarskega društva v Žalcu, gospod nadučitelj Petriček, ki v izbornem govoru povdarja veliki pomen hmeljarstva za našo okolico, oziroma celo savinjsko dolino, ter spretno oriše razne nevarnosti, katere pretijo tej važni panogi našega kmetijstva. Opozarja na razne napake pri sajenju, rezanju, stavljenju drogov, obiranju, o važnosti gnojenja i. t. d. Poroča nadalje o hmeljskih sejnih, ki se nameravajo prirediti v Žalcu, kakor tudi o hmeljski razstavi leta 1912. Zborovavci so gospoda predavatelja ves čas zelo pazljivo poslušali. Po nad poldrugo uro trajajočem govoru se domači župan gospod Pirtošek zahvali v imenu navzočih, načelnik pa v imenu podružnice gospodu govorniku za njegov trud in požrtvovalnost, ter na to zaključni lepo uspelo zborovanje.

Martin Steblovnik, načelnik.

Št. Ilj v Slov. gor. Slavnostno zborovanje na Pesnici dne 19. maja 1912. Naša podružnica je priredila v svečano ozaljšanem gostilniškem vrtu gospoda Hojniga na Pesnici zborovanje, ki prav živo priča o njeni izvenredni živahni delavnosti in požrtvovalnosti njenega načelnika gospoda Roperta Reppniga; na zborovanju je bilo čez 300 ljudi. Veleposestnik gospod R. Reppnig pozdravi došlega zastopnika c. k. politične oblasti, okrajnega glavarja gospoda Weiša pl. Schleussenburg, zastopnika osrednjega odbora kmetijske družbe in navnatelja kmetijske šole v Grottenhofu gosp. Göhlerta, deželnega živinorejskega nadzornika gosp. M. Jelovška c. k. okrajnega živino-zdravnika gosp. Königa, zastopnike sosednjih podružnic iz Maribora in Strassa, kakor mnogodošle prijatelje šentiljske kmetijske podružnice. „Današnjega dne, nadaljuje načelnik, se vrši tekom njegovega 6letnega načelovanja že drugič premiranje dolgo vrsto let pri kmetijstvu sodelujočih uslužbencev, četudi je čim dalje težavnejše za družinčad na kmetih. Današnje premiranje pa priča jasno, da še imamo vendarle dobre, pridne, zveste, delavne in ubogljive uslužbence, ki ne mislijo samo na selitev, ki uvidijo, da je boljše, če ostanejo pošteni na enem in istem mestu; to naziranje naj ne zgine in dobro se bo godilo služinčadi in službodajalcem. Današnja prireditel pa ni samo častna za obdarovance in njih službodajalce, ampak za ves podružničen okoliš. Načelnik izreče željo, da bi se obdarovanci veselili te časti še dolgo časa zdravi. Gospod ravnatelj Göhlert, slavnostni govornik na današnjem zborovanju, povzame na to besedo ter začne, da za kmetijstvo ni tako važnega prašanja, nego glede pomanjkanja delavskih moči. Kaj vse bi se dalo doseči, na kaki višini bi bil že napredek v kmetijstvu da ni vednega pomanjkanja delavskih moči in skrbipolnega iskanja in borenja za nje in z njimi. Ljudje hite čim dalje bolj iz dežele v rastoča mesta. Vsakdo stremi za velikim zaslužkom, ki ga nudi industrija, vsak bi delal rad le malo časa, užival prostost in obiskoval zabave in druge vade, kaj čuda torej če jih sto in tisoč obrača hrbet kmetijstvu, če se poslovi od rojstne grude svoje ter strmoglavi v mesto misleč, da bo tam ceneje živel in prijetnejše. Pa kakšna kratkovidnost, kaka zmeta! Res je sicer, da industrija lažje plača večo mezdo ali pomisliti je treba tudi, da je življenje v mestu mnogo dražje in da ponekod še tako lepa plača ne zadostuje niti za hrano, ki bi bila potrebna za težko delajočega človeka. Naporno delo po zaduhlih tovarniških oddelkih uniči pred časom telesne moči delavčeve ter ga stori nesposobnega za nadaljnjo težko delo in rado na vse zadnje potrka pomanjkanje na vrata begunove v predmestni hiši; trezno misleči ljudje se gredo zdraviti in razvedrit na deželo, delavci pa, ki cel tedenj dihaljo nezdrav zrak, iščejo kaj radi ob nedeljah zavetja in razvedrila v večinoma še zaduhlejših gostilnah; tako življenje je proti božjim in naravnim postavam in največi zaklad, ki ga človek ima, to je zdravje — zgine; če se ne odpre prerani grob, se povrne tu in tam kak zgubljeni sin z zgrevanim srcem spet v domači kraj — pa že bledega lica in s smrtno kaljo. Takih ljudi industrija več ne more rabiti; — dežela pa, iz koje je dobival še v mestu hrano, četudi je posvečal svoje moči in svoje zdravje le industriji — naj ga pripozna spet za svojega. Marsikatera občina na kmetih je sedaj dobra. Gorje človeku, kojemu se vzbudi vest, ki je otrpnila v mestnem hrupu in tovarniškem vzduhu. — Pred nami pa se razvija danes razveseljivejša slika, pred seboj vidimo može in

žene, ki se niso dali zapeljati po velikomestnem hrušču in trušču, ki so ostali zvesti častivrednemu kmetijskemu poklicu; žuljave so sicer njih roke, na njihovih obrazih se vidijo poteze, ki jih je povzročila njihova poštna in jeklena volja, delali so in se trudili v prid domačega kmečklega blagostanja; dolga vrsta let je že za njimi, v katerih je preteklo obilo znoja raz njihovih čel; toda njih postave so še, če se primerjajo z osebami iz tovarnen, čile in orjaške. Govornik čestita končno odlikovancem in službodajalcem, ki so razumeli, kako ravnati skoz cela desetletja z uslužbenci, da jim ostanejo zvesti; čestita nadalje tudi podružnici šentiljski, ki ima vedno v očeh mnogostranske momente kmetijske stroke in ki obrača tudi uslužbencem svojo pozornost. Na to zaključni trikrat, da naj Bog živi našega cesarja. Gospod nadzornik Jelovšek raztolmači navzočim pomen današnjega dne v slovenskem jeziku in spet poroča gospod načelnik R. Reppnig, da se razdeli 11 državnih kolajn za zvesto 40 letno službovanje, nadalje 56 daril v denarju v skupni vsoti 1400 K, 6 častnih priznanj c. k. kmetijske družbe. Gospod okrajni glavar Weiß pl. Schleussenburg je v svojem govoru rekel, da se je z radostjo ozdval povabilu, da naj se iz tega izprevidi koliko važnost polaga vlada na zvesto kmetijsko delo. Na to začne govornik z razdelitvijo premij, koje so dobili sledeči uslužbenci:

Josip Ritschko, Jakob Krebs, Tomaž Drozg, Mihael Pasteriner, Magdalena Polančič, Marija Kerič, Magdalena Petek, Anton Scharz, Helena Rošker, Marija Ana Sukanc in Franc Jarz; vsi ti, služijo že čez 40 let in so dobili državno kolajno in zraven še po 40 K v zlatu. — Ivan Danko, Anton Deutscher, Josip Meier, Jožef Strauss, Josip Savernik in Ivan Winter so dobili častna priznanja in po 30 oziroma po 20 K. — Ivan Bračko, Elizabeta Rudl, Franc Posch, Magdalena Tunner, Franc Schwinger, Ivana Supanič, Jožefa Klapper, Marija Polančič, Ulrik Jarz, Ivan Repolusk, Terezija Fras, Ivan Drozg, Ivan Schmutz, Ivan Rath, Franc Cehner, Andrej Ornig, Fridrih Klemenčič, Jurij Reich, (ki je že opetovano bil odlikovan in lani dobil državno kolajno za 40letno zvesto službovanje pri gospod Schallhammerju), Josip Reich, Alojz Schabeder, Franc Deutschmann, Otilija Enčič, Marija Pack, Ivan Kermutz, Ivan Fasching, Anton Posch, Alojz Spešic, Mihael Narath, Alojz Šerbinek, Anton Božnik, Anton Roj, Karl Alt, Simon Wruš, Pavel Škofič, Franc Strasschill, Ivan Voršič, Peter Rojs, Alojzija Kovačič, Matija Potočnik in Marija Koren so dobili darila po K 60, 50, 30, 25, 15 in 10 K.

Gospod Girstmayr čestita podružnici in njenemu načelniku, ki si pridobiva srca vseh s svojim delovanjem. Zastopstvo odlikovancev izreče za poudarjene nagrade zahvalo. Načelnik izreče zahvalo gospodu okrajnemu glavarju za poset, gospodu ravnatelju Göhlertu za njegov slavnostni govor, gospodu Hempelnu za ozaljšanje slavnostnega prostora in tistim ki so gmotno podpirali današnje obdarovanje: c. k. ministrstvo 200 K, avstrijsko državno vinarsko društvo 50 K, zasebniki 310 K in podružnica šentiljska 700 K. Načelnik izreče nado, da bo ostal današnji dan pač vsem v živem spominu in da podružnica v svojem delovanju ne bo nikdar pešala. Nato zaključni s trikratnim živjoklicom na Nj. Veličanstvo cesarja. Končno so se dali vsi udeleženci tega zborovanja fotografirati.

Prašanja in odgovori.

??

??

??

Vposlano.

Vinogradniški tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi v petek dne 14. junija in v soboto dne 15. junija vinogradniški tečaj s sledečim sporedom: V petek od 2. do 5. ure popoldne; Najvažnejša dela v vinogradu. Trtni škodljivci in bolezn. V soboto od 8. do 11. ure dopoldne: Zeleno cepljenje in ravnanje s cepljenimi trtami. Izbira gumijevih trakov. Praktično razkazovanje zelenega cepljenja. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v poletnih delih v šolskem vinogradu v Ceroveh. Razkazovanje škroplnic in žveplalkov. Vaje v zelenem cepljenju. Kdor se želi udeležiti tega tečaja, naj se prikladi po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija) do 6. junija t. l. Oddaljenim in podporo potrebnim udeležencem iz Kranjskega se dovoli povrnitev potnih stroškov do Novega mesta in podpora za prehrano po 2 kroni na dan. Podpora dobi pa le, kdor za njo pravočasno prosi in se mu tudi podpora izrečno dovoli.

Gozdarski tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi v pondeljek dne 10. in v torek dne 11. junija gozdarski tečaj s sledečim sporedom: V pondeljek od 1. do 3. ure popoldne: Pomlajevanje in oskrbovanje gozdov. Od 3. do 7. ure popoldne poučni izlet v gozdno drevesnico v Bršljinu in v mestni gozd s praktičnimi demonstracijami o posmajevanju gozdov. V torek od 6. ure zjutraj do 4. ure popoldne poučni izlet v šolska gozda na Vrhovskem in v Podljubnem, kjer se vrše praktične demonstracije o oskrbovanju gozdov. Kdor se želi tega tečaja udeležiti, naj se priglasí po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija) do 4. junija t. l. Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjskega se dovoli povrnitev potnih stroškov do Novega mesta in podpora za prehrano po 2 kroni na dan. Podpora dobi pa le, kdor za njo pravočasno prosi in se mu izrečno dovoli.

Moderna preureditev kmetijstva, male obrti in mlinarstva. Če zasledujemo razvoj pridobinskega življenja tekom zadnjih let, opazimo, da je vse postalo na vsak način nekako enotlivejše in zmožnejše. Mesto s cepci mlatijo ljudje s stroji (mlatilnicami), gepeljni, ki so mučili konje in vole, nadomeščamo z motorji, ki ne postanejo muhasti, če se ravna ž njimi pravilno. Pri mlinih, kojih kolesa so se radi pomanjkanja vode sukala prav leno in počasi, hite že tudi majhni strojčki, v kojih se razvija in uveljavlja med jeklenimi in železnimi deli potrebna sila. Moderna tehnika prodira v enomer. Tovarna za Klimaksove motorje na Dunaju, XIX. Heiligenstädterstrasse 83, je pripravljena dati vsakomur potrebna pojasnila, ki se zanima in si namerava v doglednem času nabaviti kak motor.

Jako zanimivo čtivo vsebuje knjiga o nutrigenu in njegovem učinkovanju, ki se na željo dopestlje vsakomur zastoj od podjetja za nutrigen v Budimpešti, VII. Erzsébet-körút 16, oddelek 193. Nervoznost, slabosti, slab spomin, zamišljenost, krčne prikazni v glavi in druge po nervoznosti povzročene bolezni odstrani nutrigen; vsak, ki trpi za temi pojavi, naj piše takoj omenjenemu podjetju, od katerega dobi poučno knjižico in nutrigena za poskušnjo.

Tudi še tak neveren Tomaž bo poskusil, če čita prepričevalne besede v pismu baronice Geramb v Kopelji-Buzias pri Temešvarju: Ze dolgo je od tega kar sem mislila pisati in naj se razglasi po vseh časnikih izborni učinek Fellerjevega fluida. Jaz sem imela toliko bolečin, trganje, slabe oči, utrujenost, glavobol, bolečine in slabosti v hrbtu, odkar pa vzemam Fellerjev Elsafluid, se čutim popolnoma zdrava. Verjamemo prav radi, da bo tudi marsikateri izmed naših čitateljev s poskusom zelo zadovoljen. Končno to sredstvo ni drago, če se ga za K 5.— dobi cel tucat steklenic poštnine prosto pri E. V. Fellerju v Stubici, Elzin trg št. 292 (Hrvaško).

Pri zatiranju kuge slinavke se priporoča edino le slušanje nasvetov živinozdravniških, četudi se ne sme spuščati v nemar skrb že obolelih živali.

Gospod Chapó de Lebeny, Bartberg, pošta Tullnerbach II a. d. Westbahn pri Dunaju išče za svoje 50 oralov veliko posestvo, stalnega, oženjenega delavca. Prednost imajo pridni delazmožni Slovenci. Kdor je voljen, naj se spusti v pismen dogovor z omenjenim naslovom.

Priložesten nakup!

Radi smrti mojega moža sem prisiljena iz zaloge 243—2

75.000 tigrovih flanelnih odej

prodati, katere ponudim za zelo nizko ceno. Te odeje so pripravne za vsako hišo za pokrivanje postelj in ljudi. Dolge so krog 190 cm in 135 cm široke. Pošilja se proti povzetju in sicer 4 komade tigrovih flanelnih odej za 8 K 50 vin. Vsak cenj. čitatelj tega inserata si lahko z zaupanjem naroči. Z mirno vestjo lahko trdim, da bo vsak zadovoljen s pošiljativjo.

Marija Bekera

tovarnarjeva vdova — zaloga tovarniških odej 4, 5. Nachod, Češko.

Gospodje naročevalci

se uljudno prosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 13. maja lo 19. maja 1912. Pripeljalo se je 59 vozov s 761 metriskimi stoti sena in 20 vozov s 248 metriskimi stoti slame; sejem je bil boljše obiskan, ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.60 do K 6.80, sladko od K 5.80

do K 7.—; ržena slama od K 4.60 do K 5.20; pšenična slama od K 4.50 do K 5.—, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 23. maja 1912. Prignalo se je 293 volov, 196 bikov, 283 krav, 9 živih telet in — konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 1 vol, 20 bikov, 14 krav, — telet; na Gornje Štajersko: 80 volov, 10 bikov, — krav; Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Trst: 6 volov, — bikov, 130 krav, — telet; Predarlberško: 20 volov, 16 biki, 24 krav, — telet; Primorsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Nemško: 10 volov, — bikov, — krav, — telet. Češko: — volov, 9 bikov, 30 krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od 98.— do K 104.— (izjemoma K 110.—), poltolsti od K 88.— do K 94.—, suhi od K 78.— do K 86.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave tolste od K 70.— do K 86.—, poltolste od K 54.— do K 68.—, suhe od K 50.— do K 54.—; biki od K 78.— do K 94.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; čez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina do 80.— do K 94.—.

Sejem klavne živine dne 24. maja 1912. Zaklana živina: 1040 telet, 2897 svinj, 50 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.24 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.42 do K 1.52; mlade svinje od K 1.44 do K 1.50; nemške pitanske svinje od K 1.40 do K 1.44; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.48 do K 1.52; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.40 do K 1.44; mesne svinje od K 1.30 do K 1.42; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.34 do K 1.40; bosnjaške pitanske svinje, suhe, od —.— do K —.—; ovce od K 1.— do K 1.30; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 7.—.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	12	50	10	—	10	50	12	—	11	—	10	—
Ormož ..	50	11	—	10	—	9	50	10	—	10	50	11	—
Gradec ..	50	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ..	50	12	70	11	15	11	20	12	—	11	20	—	—
Maribor ..	50	11	—	10	—	10	50	10	50	11	25	10	50
Ptuj ...	50	12	—	10	60	11	80	11	50	10	50	10	90
Inomost ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ..	50	11	75	10	85	—	—	11	25	—	—	—	—
Solnograd ..	50	13	—	11	95	—	—	12	—	11	25	—	—
Dunaj ..	50	12	23	11	35	10	02	11	70	10	45	—	—
Ljubljana ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Rižena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	11	50	18	—	3	50	2	50	2	75	3	25
Ormož ..	50	12	—	14	—	3	50	3	—	2	50	2	—
Gradec ..	50	—	—	—	—	3	—	3	07	2	55	—	—
Ljubno ..	50	—	—	22	—	4	—	3	50	3	50	3	—
Maribor ..	50	10	50	16	—	3	—	—	—	2	25	1	25
Ptuj ...	50	11	50	—	—	3	70	3	20	3	—	2	70
Celovec ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 12. junija v Lemberku**, okraj Šmarje pri Jelšah; v mestu Mariboru*; v Ptuj (sejem ščetinarji); v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje.

Dne 13. junija pri Sv. Andražu v Slov. gor., okraj Ptuj; v Rogatecu**; pri Sv. Ivanu pri Spod. Dravogradu**, okr. Slov. Gradec; v Žalcu**, okraj Celje; pri Sv. Duhu v Ločah**, okraj Konjice; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Žigarskem vrhu, okraj Sevnica (svinjski sejem); v Loki**, okraj Laško.

Dne 14. junija v Rogatecu (sejem s ščetinarji).

Dne 15. junija v Lembahu*, okr. Maribor; pri Sv. Vidu nize Ptuja**; v Kostrivnici**, okraj Rogatec; na Planini**, okraj Kozje; v Brežicah (svinjski sejem); v Oplotnici**, okraj Konjice; v Mozirju**, okraj Gornji grad.

Dne 18. junija v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Radgoni*.

Dne 19. junija v Ptuj (sejem s konji, govodom in ščetinarji); v Imenem, okraj Kozje (svinjski sejem).

Dne 20. junija na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem).

Dne 21. junija v Studencih*, okr. Maribor; pri Sv. Tomažu**, okraj Ormož; v Šmarju pri Jelšah; v Rogatecu (sejem s ščetinarji).

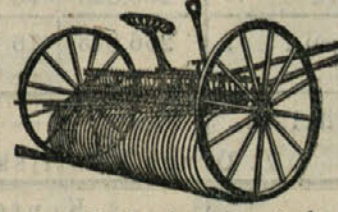
Dne 22. junija v Cerkvenjaku (Sv. Antonu v Slov. gor.)**, okraj Sv. Lenart v Slov. gor.; v Poljčanah*, okraj Slov. Bistrica; v Sevnici**; v Brežicah (svinjski sejem); v Šoštanju**, pri Juriju ob juž. žel.

Tu Vam kažemo izvrstni Fellerjev rastlinski izvlečni fluid z znakom „Elsa-fluid“, ki je, kakor smo ne sami pripočeli, bolj utešujoč, zdravilen, osveževalen, mišičje in kite krepilen, ki ozdravi slabosti udov ter učinkuje proti vnetju! On uteši protinske, živčne, revmatične bolečine, bodljaje, bolečine zob, glave, hrbta in križa, utrujenost, oslabele oči in glavobol, učinkuje protivlajajoče in stori sloveku, da kljubuje laže raznim boleznim ter prepreči marsikako bolezen, katero povzročijo prepih, prehlajenost, n. pr. kašelj, hripavost, nahod, bolečine v vratu. Pristen je le, ako ima vsaka steklenica „Feller“, 12 malih ali 6 velikih ali 2 specialni steklenici 5 K, 24 malih ali 12 velikih ali 4 specialne steklenice 8 K 60 v, 48 malih ali 24 velikih ali 8 specialnih steklenic 16 K s poštnino vred. — Ob tej priliki tudi povdarjamo, da uporabljajo na tisoče ljudi protivlajajoče v železcu, krču, netočnosti, gorčici, tiskanju v železcu, bljuvanju, slabostim, pehanju, napanjanju, zabasanju in raznovrstnim prebavnim težkočam s presnetljivim uspehom Fellerjeve odvajalne rhabarbarokroglice z znakom „Elsa“-kroglice. — 6 škatljic 4 K franko in 12 škatljic 7 K 60 v franko. — Pozor pred ponarejanjem! Pristen fluid in pristne kroglice se doba le pod naslovom: 161—6

E. V. FELLER
dvorni lekar v Stubici, Elsaplatz 292 (Hrvaško).

„TITANIA“

senske grablje sistem Hollingsworth so cele iz železa in jekla, z lesenimi ali železnimi kolesi trojnimi vodstvom za roglje (zobe). Ravnotežje zobne skupine je tako natanko določeno, da izpusti nagrabljeno krmo z enostavnim vzvodom na roko ali nogo.

„TITANIA“

senski obracilnik s 5. ali 6. vilami, z najboljšim podstavkom iz jeklenih cevi je pri vsej svojej lahkoti zanesljive trdnosti (stabilitete); sadi tudi za strme travnike prav dobro ker je opremljen z ročno zavoro.

Kot specialiteta izdelana roba prve vrste. Prospekti gratis in franko. — Zastopniki se iščejo povsod.

Titania-Werke, Wels 184

Gornje Avstrijsko. Nadaljnji specialni izdelki: Sejalni stroji, brzo-parilniki za živinsko krmo, posnemalniki, vezači za snope i. t. d. 99—3

Glavni zastopnik za Štajersko: **Franco Asen, Gradec, Mariengasse 22.**

ZADRUGA.

Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

Št. 16.404.

I. Vabilo

na

XII. redni zvezin zbor

Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem

ki se vrši v četrtek, dne 20. junija 1912, ob 11. uri predpoldne v stanovski hiši v Gradcu.

Dnevni red:

- Otvoritev zvezinega zbora po predsedniku.
- Čitanje zapisnika XI. rednega zvezinega zbora, ki se je vršil dne 22. junija 1911.
- Poročilo načelstva o opravljenem letu 1911.
- Predložitev letnih računov in sestave premoženja za l. 1911; poročilo nadzorništva in sklepanje o uporabi čistega dobička.
- Določitev visokosti letnih prispevkov udov in režijskih prispevkov od denarnega prometa.
- Nove volitve, oziroma nadomestne volitve v odbor in nadzorstvo, kakor je to predpisano po pravilih.
- Predlog o izključenju zadružnih članic.
- Vprašanja, oziroma nasveti.

Vsak ud (zadruga ali društvo) ima brez ozira na število opravljenih deležev jeden glas na zvezinem zboru. K Zvezi pristopla društva in zadruga izvršujejo svojo glasovalno pravico po zastopniku, kateri se je že poprej pismeno naznanil zvezinemu odboru, zastopnik pa mora biti ud dotične zadruge ali društva. Udje Zveze ne smejo svojega glasu prepustiti drugim udom Zveze. Zastopanje večih zadrug ali društev po enem zastopniku ni dopuščeno. Zadruga in društva, ki so se pridružila Zvezi, smejo poslati na zvezin zbor razen glasujočega zastopnika tudi druge osebe izmed svojih udov, ki pa se smejo zborovanja udeležiti brez glasovalne pravice. Letni račun, račun o dobičku in izgubi, sestava premoženja, predlogi za zvezin zbor o ti stvari in poročilo nadzorstva ležijo 14 dni pred skupščino v zvezini pisarni zvezinim članom vpogled.

V Gradcu, dne 1. junija 1912.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. z.

Zvezin zastopnik: F. Barta.

II.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca aprila 1912. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. marca 1912	—	—	8,319.104	68	4,285.796	75	—	—
Promet aprila 1912 . . .	266.843	76	283.880	09	224.161	21	171.514	87
Skupaj . . .	266.843	76	8,602.984	77	4,509.957	96	171.514	87
Proč vračila	—	—	266.843	76	171.514	87	—	—
Stanje dne 30. aprila 1912 .	—	—	8,336.141	01	4,338.443	09	—	—

B. Druge kmetijske zadruga in društva.

Kmetijske zadruga	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. marca 1912	—	—	9.868	68	1,268.673	61	—	—
Promet aprila 1912 . . .	5.025	—	25	—	2.586	70	20.226	55
Skupaj . . .	5.025	—	9.893	68	1,271.210	31	20.226	55
Proč vračila	—	—	5.025	—	20.226	55	—	—
Stanje dne 30. aprila 1912 .	—	—	4.868	68	1,250.983	76	—	—

Ves promet posojilnih društev Zveze meseca aprila 1912 K 946.399-93
 Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca aprila 1912 " 27.813-25
 Stanje vseh vlog koncem aprila 1912 " 8,341.009-69
 Stanje vsega kredita " 1912 " 5,589.426-85
 Uvoz blaga v aprilu 1912 " 248.161-13
 Izvoz " " 1912 " 523.981-52
 Skupni promet meseca aprila 1912 " 772.142-65

Število pridruženih posojilnih društev koncem aprila 1912: 282.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem aprila 1912: 89.

III.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Bakreno galico,

dobava Zveza, dokler je kaj zaloge, najboljše kakovosti v vrečah po 100 kg po od 1. aprila

t. l. veljavni ceni K 62.—; kraj odpošiljatve Gradec, Maribor ali Celje določi Zveza; 100 kg z vrečo vred brutto za netto. Vreče po 50 kg se podražijo za 60 vinarjev pri 100 kg.

2. Žveplo.

Ventillato Trezza, najfinejša kakovost, v bombaževih vrečah, po 25 kg, od našega skladišča v Mariboru ob Dravi, 100 kg za 21 K 50 v.

Čilski soliter

dobava Zveza, dokler je kaj zaloge, po svoji volji ali iz graškega, mariborskega, celjskega ali ptujskega skladišča v vrečah po 100 kg za K 31-50, brutto za netto brez škonta.

IV.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudb in naročil.

3. Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesi med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponjajvcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesi obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca maja, junija in julija 1912.

Sejmi z rogatino: 5., 13., 20. in 27. junija in 4., 11., 18. in 25. julija.

Sejmi z malo klavno živino: 7., 14., 21. in 27. junija in 5., 12., 19. in 26. julija.

Koniski sejmi: 5. junija in 4. julija.

Ponudbe:

Viljem Dauber v Wielitschu št. 40, pošta Ehrenhausen, proda 6 mladih, 10 tednov starih prasov po 15 kg; 1 kg po K 1'60.

Matija Zöhrer v Groß-Klein pri Lipnici ima lepega murodolskega bika na prodaj; bik je 18 mesecev star, licenciran in 300 kg težek.

Amalija Steinrisser v Kammern, Gornje Štajersko, proda 14 mesecev starega, 320 kg težkega bika, murodolske pasme, za K 350 radi preveč živine.

Upravništvo graščine Steinhof pri Radgoni ponuja 8 mladih bikov pingavske, simodolske in mešane pasme v starosti od 6 mesecev

do 1½ leta za nadaljnjo vzrejo, 1 kg po K 1'12 od mestne tehtnice v Radgoni. Posamezni komadi se ne oddajo.

Vincenc Schlacher, posestnik v Gleisdorfu, ponuja kravo siradolske pasme s teletom; krava je dobila 19. septembra 1907 državno premijo K 50.—, tehta 760 kg in stane K 760.—.

Zadružna vnovčevalnica za živino pri Sv. Nikolaju v Sausalu ponuja 2 vola, 2 leti stara, 760 kg težka, 100 kg po K 88.—; 2 vola, 4 leti stara, 1500 kg težka, 100 kg po K 94.—; 2 vola, 1200 kg težka, 100 kg po dogovoru; 2 vola, 1350 kg, 100 kg po K 88.—. Dobri vprežni voli, ki se dajo tudi izpitati; vpraša se pri navedeni zadruzi.

Lenart Fischer, veleposestnik v Strihovcu, pošta Št. Ilj, proda 1½ leta staro žrebe, angleško-arabske krvi, za K 320.—, nadalje 2 mlada čola, ¾ leta stara, za K 300.—.

Naročila:

Alojz Božič v Zabukovju, pošta Sevnica ob Savi kupi 2 ovci in 1 ovna koroške jezerske pasme, lepe čistopasemske živali; v slučaju tudi samo 2 ovna.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pisмено drugače pogodili.

Lovske puške

z vsemi zaželjenimi posebnostmi, po vsaki ceni, priznana najboljša izdelana in za to tudi odgovarjajoče vsem zahtevam pri streljanju, nadalje pistole, samokrese, brovninge in sploh vse v to stroko spadajoče izdelke priporoča po najnižjih cenah že slavno znana trdka

Prva borovska orožotovarniška družba
Peter Wernig
družba z omejeno zavezo, Borovlje, Koroško.

Cenilniki o orožju zastoj in poštnine prosto.
Popravila se prevzamejo za najnižjo ceno.

Le Kometovi mlini

so sedaj najboljši stroji za pripravlanje mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (žrnjami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (šrota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

417/11—24 Kmetijska zadruga v Kilbu.
Prvi zavod za izdelovanje mlinskih kamnov
E. J. HELLER, r. z. z o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Pozor pred malovrednim blagom!
Thomasova moka I.

je najboljša in najcenejša fosfornato gnojilo, ki se lahko rabi vsak čas in pri vseh rastlinah.

Za čistost in za nakazano vsebino fosforjeve kisline, raztopne do zadnjega v citrinski kislini, kakor za fino zmleto moko, zaznamovano s

štiriperesno deteljico

garantira (jamči) znana in že z nad 30 letnimi, vedno sijajno uspelimi skušnjami glede Thomasove moke 65—24

kupčijska pisarna za fosfatovo moko
čeških Thomasovih tovarnen
Dunaj I., Bauernmarkt 13.

Gospode naročevavce

uljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovelijo sklicevati na naš list.

Oznanila

„Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Kdor škropi, beri

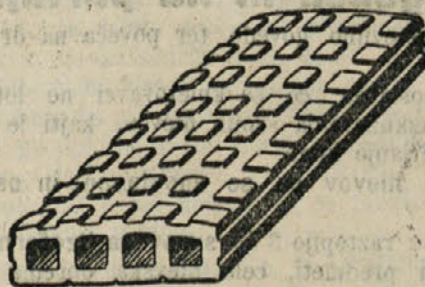
opis in cenovnik 1912.
Brezplačno se pošlje nova patentirana in postavno zavarovana

drevesna in trsna škropilnica.
J. Jessernigg, Stockerau III
Nižje - Avstrijsko.

To so najboljša in v sedanjem času najbolj priljubljena škropilnica.

Triletna reelna garancija! Priporočene od štajerskega deželnega ravnatelja za vinarstvo in sadjarstvo, gda. A. Stieglerja. Odlikovane z zlatimi in srebrnimi državnimi kolajnami.

Radgonske parne opekarne

Po dolgem premišljevanju in mnogih poskusih se nam je posrečilo napraviti iz žgane ilovice tlake za hleve, s katerimi lahko napravimo vzorne hlevske tlake. Ker površina teh plošč ni gladka, ampak razdeljena v male kocke, ni mogoče, da bi živini izpodrsavalo in po jarkih med temi kockami se lahko scalnica vedno odteka, vsled česar ostane stelja dalje suha in ohranjena.

Če primerjamo stroške za napravo lesenega tlaka in našega iz lončenih plošč, lončeni ni dražji, ako se oziramo na njegove velike prednosti in na trpežnost.

Kakor se vidi iz slike, se položijo te plošče na lahko podlago iz betona, ki je nagnjena 2½ do 3% za govejo živino, 5 do 8% za svinjake.

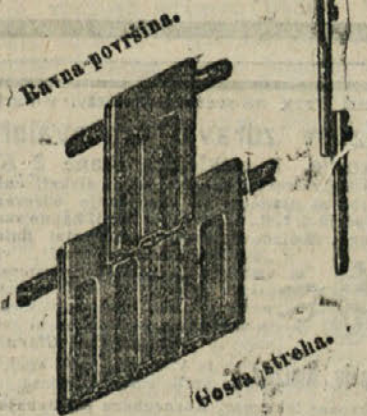
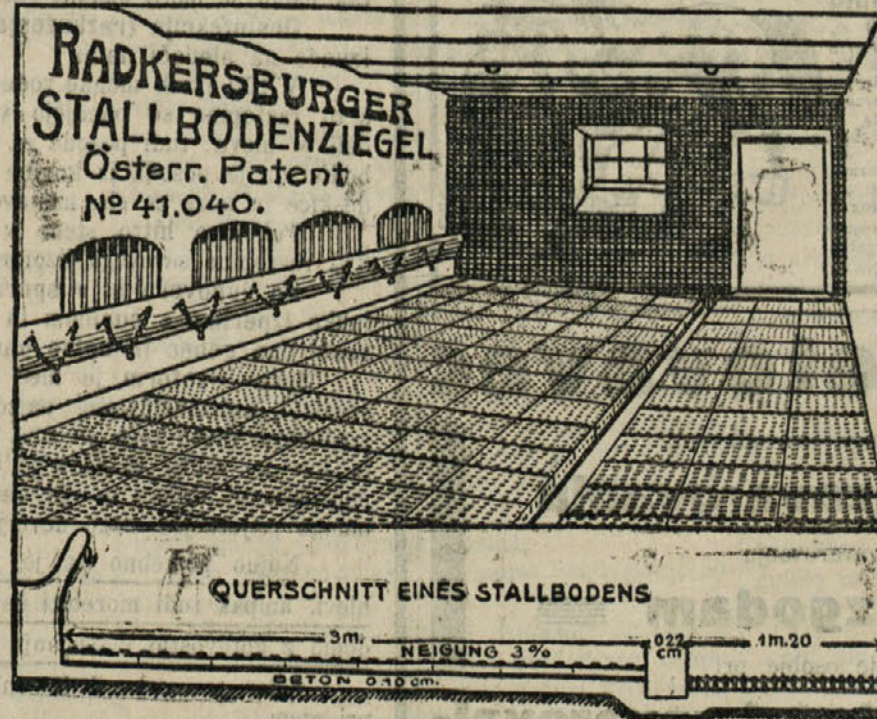
Hlevski tlak iz gline je pripraven za vsak hlev, se lahko osnaži z malo vodo, le parkrat je treba potegniti z metlo, prihranila se torej čas in material.

Na železniški vagon z 10 tonami se lahko naloži 150 m² teh plošč. 1 komad : 5 kg. Na m² gre 15 plošč.

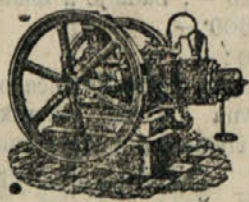
Vzorci in ponudbe so na razpolago.

Ravnateljstvo radgonskih opekaren v Radgoni.

oddajajo trpežno strešno opeko in grapasto votlo opeko za goveje hleve in svinjake.

Tlak iz takih lončenih plošč je mnogo toplejši od vsakega iz drugega materiala napravljenega, ker so plošče votle in prihaja vsled tega temperirani hlevski zrak v tlak, kar na eni strani blaži iz podlage prihajajočo mrzlotu in na ta način zabranjuje preveliko tvorjenje hlevske pare, na drugi strani pa te plošče, ker sta zrak in glina slaba prevodnika toplote, ne jemljejo živini telesne gorkote, kar je velikega zdravstvenega pomena.

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Motorji z visokim tlakom.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Komanditno društvo Bachrich & Co., Dunaj, XIX, 6
179a-12 Heiligenstädterstraße 83 La.

Tovarna za gumijeve izdelke „Elbe“
Dunaj, IX., Frankgasse 1.

Če potrebujete

trake za cepljenje trt, cevi za pretakanje vina, priprave za zatiranje peronospore

ali kake druge predmete iz gume, ne prezrite najcenejšega vira pri najtrpežnejših kakovostih.

Navedena tovarna zalaga tudi Zvezo kmetijskih zadrug.

Naročila sprejema Zveza gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2, in tudi c. k. kmetijska družba v Gradcu, Stempfergasse 3.

108-24

Kralj vseh redilnih snovi je Nutrigen,

ki si je radi svoje izvenredne sestavine po vsej pravici pridobil prvo mesto.

Nutrigen, ki ima, kakor kažejo potrjene kemične analize, najredilnejše snovi v sebi, okrepeča ž njimi ves organizem in zveča odpornost telesno.

Hranilo Nutrigen je dandanes tudi radi prijetnega okusa po vsem svetu najbolj popularno, je lahko prebavljivo in izvenredno tečno.

Če se hočete prepričati o neprekošeni dobroti Nutrigenovi, ga seveda morate sami poskusiti.

Cene Nutrigenu so tako zmerne, da si ga privoščijo lahko vsak siromak.

1 škatljica stane K 4.—, 3 škatljice K 10.—.

Vsaka tudi najmanjša naročitev se izvrši takoj najvestneje; pošilja se ali proti predplačilu ali pa po poštne povzetju. Pred ponareditvami svarimo!

Vsaki pošiljavi se prida popolnoma zastoj velezanimiva knjižica o temeljnih načelih prehranitve.

Vsakomur, kdor želi, pošljemo zastoj in poštine prosto zanimiv popis hranila Nutrigen.

„Podjetje za Nutrigen“
Budimpešta, VII., Elisabethring 16, oddelek 193.

Grand Prix na svetovni razstavi v Parizu 1900.

Kwizdov zdravje vračevalni fluid

za konje. 1 steklenica stane 2 K 80 v. Čez 60 let v dvornih konjstevah in dirkališčnih hlevih v porabi za ojačanje in okrepčanje odrovenelih kit po naporih i. t. d. omogoča da konji napno vse sile pri drenanju. Kwizdov zdravje vračevalni fluid (besede „Kwizdas Restitutionsfluid“, vinjete in ambalaže so postavno zavarovane) je le takrat pristen, če stoji zraven ta varnostna znamka. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. — Ilustrovani katalogi zastoj in poštne prosti. — Glavna zaloga:

Franc Iv. Kwizda, c. in k. avstroogrski, kralj. rumunski in kralj. bulgarski dvorni dobavitelj okrožni lekarnar, Korneuburg pri Dunaju. 205-24

Vsak kmetovavec

se pouči o za njega neizogibnem

jamstvenem zavarovanju

— obrata in o zavarovanju —

proti nezgodam

za sebe in svoje osobe pri

Prvi avstrijski splošni zavarovalnici proti nezgodam na Dunaju.

GLAVNO ZASTOPSTVO V GRADCU,
HERRENGASSE 28 (GENERALIHOFF).

Varnostni zaklad nad 30,000.000 K.

Izplačanih premij nad 57,000.000 K. 155-12

Obračilniki za seno, senske in poljske grablje

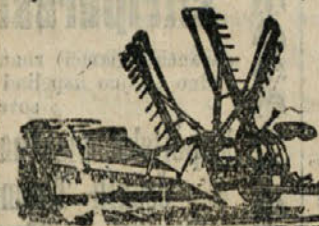
iz jekla in železa!

Izredna posebnost!

Prihrani delo!

Trpežna!

Lahko opravilo!

Originalni ameriški kosilni stroji

za travo, deteljo in žito.

Za enostavno konstrukcijo, neprekošljivo lahko delo in za izbornost sposobnost jamči

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj II., Taborstraße 71

tovarna za kmetijske in obrtne stroje. 171-5

Ilustrovani cenilnik št. 206a zastoj in poštine prosto. — 1836jo se agenti. — Zelo se zastopaiki.

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Razsajajoča

kuga slinavka v gobcu in na parkljih

zmanjšuje strašno itak že maloštevilno govedo ter poveča na drugi strani skrbi kmetovavčeve.

Stvar se pa lahko še poslabša, če se kmetovavci ne lotijo takoj pravočasno temeljitega razkuževanja svojih hlevov, kajti le na tak način se more omejiti razširjanje kuge.

Desinfekcija (razkuženje) hlevov pa se enostavno in ceno izvede na sledeči način:

V 100 litrih mehke vode se raztopijo 3 kg surovega lizoforma; s to raztopino se pomijejo vsi predmeti, cela hlevska oprema in deli v hlevu; tudi posoda za mleko se ima izplakniti s to tekočino, bodisi da je posoda iz kovine ali lesena; enako tudi vsi škafi, vedre, deske in mize za sir, nastavci i. t. d.

Pobelimo hitro stene v hlevih na novo ter primešajmo apno 3% raztopine surovega lizoforma.

Po dogovoru in v sporazumljenju s kakim živinozdravnikom lahko izperimo s čopičem in 2%no tekočino surovega lizoforma vsak dan gobec in bolne parklje naše okužene živine.

Surov lizoform je med vsemi do sedaj znanimi razkuževalnimi sredstvi najzanesljivejše, najzdatnejše in radi tega tudi najcenejše sredstvo; razen tega se sme dati vsakemu v roke, ker ni strupen in kar je velike važnosti je to, da surov lizoform nima nikakšnega neprijetnega duha in je radi tega uporaba za ljudi in živino mnogo prijetnejša, nego neverjetno smrdeči karbol ali kreolin.

Nujno potrebno pa je, da se ne razkužijo samo že okuženi hlevi, ampak tudi morebiti še neokuženi; kajti le na tak način pridemo z gotovostjo razširjanju kuge v okom.

Kdor je poskusil le enkrat surov lizoform, ta ostane gotovo pri njem.

Prodajalne cene surovemu lizoformu na Dunaju proti povzetju: V pločevinastih (plehnatih) kanglah po 2½ kg K 6.— po 10 kg K 20.— Zabaljenje zastoj. „ 4½ „ „ 10.— „ 25 „ „ 47.— Pri nabavi v kanglah po 50 kg in sodih po 100 in 200 kg posebno znižane cene.

242-4

Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Franc Wilhelm & Co, Dunaj, III., Kolonitzgasse 2.